



Ptice na travnikih

Ptice so zelo uspešna skupina živali na Zemlji. To lahko vidimo tudi po tem, da naseljujejo praktično vsa območja in vse celine. Najdemo jih celo na toplokrvnim organizmom negostoljubni Antarktiki. Nekatere vrste živijo v gozdovih, druge v visokogorju, tretje v naseljih, četrte na vodi in se tudi dobro potapljaajo. Travnške ptice večino življenja preživijo na travnikih.

Na življenje na travnikih so se morale ptice prilagoditi. Ker travne bilke niso zelo močna opora, tudi teža ptic, ki posedajo po njih, ne sme biti prevelika. Večje vrste so se prilagodile tako, da kadar ne letijo, med bilkami hodijo po tleh – te ptice zelo težko opazimo, saj so ves čas skrite v visoki travi. Najpogostejše jih le slišimo. Ker travniške vrste ne gnezdi na drevesih ali na zgradbah, so se morale naučiti tudi spretnosti gnezdenja sredi travnika. Nekatere gnezdo v obliki in velikosti lončka za čaj obesijo na travne bilke, kakšnih dvajset centimetrov od tal, druge naredijo zelo skromno gnezdo na tleh.

Prehransko so se specializirale na pobiranje semen ali pa med travami lovijo žuželke, pajke in druge nevretenčarje. Večina



zadnje omenjenih, ker pozimi na naših travnikih nevretenčarjev ni, so selivke. Že v septembru, najpozneje v začetku novembra, odletijo v Sredozemlje ali še naprej vse do Afrike in se potem naslednjo pomlad ponovno vrnejo.

V Kozjanskem parku in okolici je kar nekaj travnikov primeranih za ptice. Vzdolž Sotle so to pretežno mokrotni travniki, največ ohranjenih je v Jovsih, ki sicer ni več del parka. Najbolj sklenjeni in ohranjeni suhi travniki so na območju Vetrnika, kjer je ekipa projekta Interreg

Slovenija-Hrvaška Carex v letu 2024 popisala reprezentativne vrste ptic. Od najbolj izrazito travniških je bilo veliko rjavih srakoperjev (*Lanius collurio*), ki v Sloveniji veljajo za ogroženo vrsto, in rumenih strnadov (*Emberiza citrinella*), ki so pri nas ena pogostejših vrst. Obe vrsti na travnikih iščeta hrano, gnezdo pa raje naredita v kakšnem grmu na robu. Manj pogosti sta bili drevesna cipa (*Anthus trivialis*) in plotni strnad (*Emberiza cirrus*). Veliko je bilo tudi ptic, ki gnezdi v gozdovih, a si hrano iščejo na travnikih. Če-

prav jih ne štejemo med prave travniške vrste, so travniki na Vetrniku zanje zelo pomembni, saj le na njih najdejo dovolj primerne hrane. Med njimi je bila najpogostejša vrsta carar (*Turdus viscivorus*). Cele družine cararjev so se poleti, ko so se mladiči speljali iz gnezda, pasle po travnikih Vetrnika. V primerjavi s številnimi drugimi predeli kmetijske krajine v Sloveniji so populacije ptic na Vetrniku še dobro ohranjene.

Dr. Davorin Tome,
Nacionalni inštitut za biologijo

